

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri käskkirja
Šveitsi-Eesti koostööprogrammi toetusmeetme „Sotsiaalse kaasatuse toetamine“
Haridus- ja Teadusministeeriumi programmikomponendi „Haridussektori töötajate
kompetentside tõstmine mitmekeelses ja mitmekultuurilises keskkonnas töötamiseks“
eelno juurde**

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Käskkirja kehtestatakse Vabariigi Valitsuse määruse „Šveitsi-Eesti koostööprogrammi 2022–2029 toetuse kasutamise tingimused ja kord“ alusel. Käskkirjaga reguleeritakse Šveitsi-Eesti koostööprogrammi toetusmeetme „Sotsiaalse kaasatuse toetamine“ Haridus- ja Teadusministeeriumi programmikomponendi „Haridussektori töötajate kompetentside tõstmine mitmekeelses ja mitmekultuurilises keskkonnas töötamiseks“ tegevuste elluviimist. Programmikomponendi rahastamine aitab kaasa sotsiaalse kaasatuse suurendamisele Eestis. Toetusmeetme tegevused aitavad kaasa riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ strateegilise sihi „Eestis elavad arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed“ saavutamisele ning panustab haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 strateegilisse eesmärki „Eestis on pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid, mitmekesine õpikeskkond ning õppijast lähtuv õpe“. Seejuures on arengukava eesmärgi üks võtmetegevustest just ühise kultuuri- ja väärtusruumi kujunemise toetamine.

Haridus- ja Teadusministeeriumi programmikomponendi tegevuste fookuses on haridussektori töötajate teadmiste ja oskuste aja- ja asjakohastamine selleks, et õppimine, õpetamine ja töötamine oleksid kohandatud mitmekeelse ja mitmekultuurilise keskkonnaga.

Käskkirja eelnõu koostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi üldhariduspoliitika osakonna haridusjuhtimise ja õpetajapolitiitika valdkonna peaekspert Taavi Kreitsmann (tel 735 1566; taavi.kreitsmann@hm.ee), Anu Vau (teenistusest lahkunud), strateegilise planeerimise ja kommunikatsiooniosakonna välisvahendite planeerimise valdkonna ekspert Ragne Hoff (tel 735 0306; ragne.hoff@hm.ee) ja õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusloome valdkonna õigusnõunik Kadi Mölder (tel 735 0234; kadi.molder@hm.ee).

1.1 Tegevuste taust

Ühiskonna, tööturu ja hariduse muutused mitmekesistavad ootusi mitte ainult õpetajaametile, vaid kõigile, kes panustavad laste ja noorte arengusse. Oleme aastaks 2035¹ seadnud eesmärgiks, et senisest aktiivsemalt osalevad hariduses lapsevanemad, kohalik kogukond, tööandjad ja kodanikuühiskond. Toetava ja tulemuslikku õppimist soodustava keskkonna loomiseks on oluline, et haridus- ja noorsootööstustes oleks väärtuspõhine, demokraatlik ja kõiki osapooli kaasav organisatsioonikultuur, mis toetab laste ja noorte arengut. Noortevaldkonna arengukava 2021–2035² rõhutab samuti sallivuse ja solidaarsuse olulisust teiste keelte ja kultuuride vastu.

Eesti tulevik, meie inimeste toimetulek ja rahulolu sõltuvad suuresti iga elaniku haritusest. Meie teadmised, oskused, loovus ja ühised väärtused tagavad ühiskonna ja rahvuse kestmise. Seetõttu

¹ [Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035](#)

² [Noortevaldkonna arengukava 2021–2035](#)

on Eesti riigi südameasi pakkuda noortele mitmekülgseid võimalusi arenguks ja eneseteostuseks ning luua igale inimesele võimalusi õppida kogu elu³.

Eesti on koduks paljudele erineva kultuuri- ja keeletaustaga inimestele ning tulevikusuundumusi arvestades muutub Eesti veelgi mitmekesisemaks. Kuigi mitmekultuurilise hariduse käsitlusi ja mudeleid esitleti esimest korda juba üheksakümnendate teises pooles, on enamus selleteemalisi materjale keskendunud eesti-vene rahvusteljele. Lisaks on mitmekultuurilise hariduse mitmed initsiatiivid (nt koosõppiv kool või inimõiguste hariduse kontseptsioon) jäänud eri põhjustel ellu rakendamata⁴.

Rahvastikuregistri andmetel on 01.01.2024 seisuga Eestis 1 371 446 elanikku, kellest 1 130 330 on Eesti kodanikud. Määratlemata kodakondsusega isikute arv on 62 048 (4,5% elanikkonnast). Kolmandate riikide kodanike arv on 179 068, suurem osa on Venemaa Föderatsiooni kodanikud (80 313), järgnevad Ukraina kodakondsusega isikud (49 777).

2021. aasta rahvaloenduse andmetel elab Eestis 211 rahvusrühma. 69% rahvastikust on eestlased, 24% venelased, 2% ukrainlased, 0,9% valgevenelased ja 0,6% soomlased.

24.02.2022 süvenes Venemaa sõjaline agressioon Ukrainas, sundides Ukraina kodanikke riigist massiliselt lahkuma. Tegemist on ulatusliku humanitaarkriisiga ning ei ole täpselt teada, millal Ukraina sõja eest põgenenud saavad turvaliselt ja püsivalt naasta oma päritoluriiki või -piirkonda. Eesti toetab Ukraina põgenikke, et aidata neil kiiresti oma elu siin korraldada, kuni nad saavad koju naasta. Seisuga 31.03.2024 on ajutise kaitse staatust taotlenud 51 947 ja rahvusvahelist kaitset 6 780 Ukraina kodanikku. Ajutise kaitse alusel saadud kehtiva tähtajalise elamisloaga on 32 867 Ukraina sõjapõgenikku. 8. jaanuari seisuga on õppima asunud 9130 sõjapõgenikku, neist 63% omandavad põhiharidust, 24% alusharidust⁵.

Ukraina põgenike arvu suurenemine meie haridussüsteemis ilmestab vajadust tõsta mitmekeelses ja -kultuurilises ruumis toimetamise kompetentse. Üks viise selleks on haridussektori töötajate täiendusõpe, mille olulisust on rõhutanud nii valdkondlikud arengukavad kui RITA-rände projekti lõppraport. Kuigi valdkonnas on mitmed organisatsioonid (sh vabaühendused, riigiasutused, ülikoolid) aastaid erinevaid tegevusi läbi viinud, peamiseks sihtrühmaks just õpetajad, on tegevus olnud pigem episoodiline ja rahastus projektipõhine⁶. Seetõttu on vajadus pakkuda täiendusõpet ka ülikoolide akadeemilistele töötajatele, et luua teemakohased jätkusuutlikud õppekavad nii taseme- kui täiendusõppes, sh mikrokraadiprogrammid, mis toetavad juba töötavate isikute kompetentside tõstmist mitmekultuurilises keskkonnas õppimise ja õpetamise teemadel.

Kultuuritundliku ja keeleteadliku aineõpetuse juurutamine on osa nüüdisaegse õpikäsituse (edaspidi NÕK) rakendamisest, mille keskmes on koostöö ja avatus. Õpikäsituse muutus oli Eesti elukestva õppe strateegia 2014–2020 dokumendis samuti prioriteedina välja toodud, kuid kahjuks ei ole NÕK soovitud mahus rakendunud. Avatus on üks NÕKi olulistest sihiseadetest, koos eneseteostuse ja elukestva õppega.

³ Tõetamm – Riigi oluliste näidikute mõõdupuu

⁴ Kivistik, K; Pohla, T; Kaldur, K “Mitmekultuurilise hariduse tegevuste kaardistamine“ (2019), leita v <https://www.ibs.ee/wp-content/uploads/Mitmekultuurilise-hariduse-tegevuste-kaardistamine-2019.pdf>

⁵ Statistika Ukraina sõjapõgenike kohta | Siseministeerium

⁶ Lõpparuanne.pdf (etag.ee)

Formaal- ja mitteformaalõppe lõimimise laiem rakendamine on õpikäsituse muutumisel olulise tähtsusega. Õppija saab oma õpitee kujundada vastavalt vajadusele ja võimetele, mh õppides väiksemate moodulite või õpiampsudena, mida saab arvestada formaalhariduse õppekava osana. Tööturg ja ühiskond pidevas muutumises ning lõimitud õpe võimaldab luua seoseid teooria ja praktika vahel. Mitmekultuurilise haridusruumi seisukohalt seisneb osa väärtusest nt kogukondlikkus keeleõppes, mille keskmes on erinevad keele- ja kultuurikümblustegevused. Viimased võimaldavad luua täiendavaid kontakte kohalike kogukondadega⁷.

Selleks, et vastavad tegevused jõuaksid sihtrühmadeni, tuleb tõsta muu kodukeelega ja eesti rahvusidentiteedist erineva kultuurilise identiteediga lapsevanemate teadlikkust. Nii oleks toetatud nende parem lõimumine ühiskonda ning nad saaksid mõjusamalt toetada oma lapsi nende potentsiaali väljaarendamisel ja suudaksid lapsi õppeprotsessis paremini abistada. Programmikomponendi ettevalmistamisel on aluseks võetud valdkondlikud arengukavad, TALIS 2018, uurimus „Mitmekultuurilise hariduse tegevuste kaardistamine“ (2019)⁸, RITA-ränne projekti lõppraport, samuti teemakohased artiklid ja teadustööd.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Käskkirja lisa, millega kehtestatakse tegevuste elluviimise tingimused, koosneb 15 punktist. **Punktis 1** kirjeldatakse toetuse andmise reguleerimisala, eesmärgi ja tulemust.

Käskkirjaga reguleeritakse Šveitsi-Eesti koostööprogrammi toetusmeetme „Sotsiaalse kaasatuse toetamine“ (edaspidi *toetusmeetme*) programmikomponendi „Haridussektori töötajate kompetentside tõstmine mitmekeelses ja mitmekultuurilises keskkonnas töötamiseks“ tegevuste rakendamise tingimusi ja korda.

Tegevus panustab Riigikogu 12. mail 2021. a vastu võetud riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi *Eesti 2035*) strateegilisse sihti „Eestis elavad arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed“. Valdkondlikes arengukavades seatud pikaajalistest arengueesmärkidest panustavad programmikomponendi tegevused järgmisse kolme:

- 1) Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 strateegilisse eesmärgi „Eestis on pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid, mitmekesine õpikeskkond ning õppijast lähtuv õpe“;
- 2) Noortevaldkonna arengukava 2021–2035 strateegilisse eesmärgi „Kvaliteetne noorsootöö (sh noorte huviharidus) on kättesaadav üle Eesti ning loob kõigile noortele võimalused mitmekülgseks arenguks, eduelamusteks, kogemuste pagasi rikastamiseks ja iseseisvumiseks“;
- 3) Eesti keele arengukava 2021–2035 strateegilisse eesmärgi „Õpe. Kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt ja väärtustavad teiste keelte oskust“.

Toetusmeetme raames läbiviidavate tegevuste sihtgrupiks on haridus- ja noortevaldkonna töötajad ning muu kodukeele ja eesti rahvusidentiteedist erineva kultuurilise identiteediga lapsevanemad. Tulevikusuundumusi silmas pidades muutub Eesti üha mitmekesisemaks, mistõttu on vajalik tõsta mitmekultuurses ja -keelses keskkonnas õpetamise kompetentse. Lisaks tuleb panustada muu kodukeelega vanemate teadlikkuse kasvatamisse, et nad suudaksid oma lapsi veelgi mõjusamalt suunata ja toetada.

Eesti tulevik, meie inimeste toimetulek ja rahulolu sõltuvad suuresti iga elaniku haritusest. Meetme kaudu läbiviidavad tegevused aitavad tagada, et kõikidel Eestis elavatel ja õppivatel

⁷ [Lõpparuanne.pdf](https://www.opparuanne.pdf) (etag.ee)

⁸ <https://www.ibs.ee/wp-content/uploads/Mitmekultuurilise-hariduse-tegevuste-kaardistamine-2019.pdf>

inimestel oleks omandatav haridus ja enesetäiendus võrdselt kvaliteetne. Lisaks on Eestis elavatel inimestel, sealhulgas erineva kultuuri- ja keeletaustaga, paremad võimalused aktiivselt osaleda Eesti ühiskonnas.

Punktis 2 on toodud alloleva riigiabi analüüsi tulemusel saadud järeldus, et tegevuse raames antava toetuse näol ei ole tegu riigiabiga.

Riigiabi reeglistiku eesmärk on välistada igasugune Euroopa Liidu (EL) siseturu kaitset kahjustav ja konkurentsi moonutav abi ettevõtjatele riigi poolt, mis on keelatud. Riigiabi reguleerivad ELi õigusaktid⁹ ning siseriiklikul tasandil konkurentsiseaduse riigiabi peatükk (6. ptk). Vastavalt ELi toimimise lepingu artikkel 107 lõikele 1 on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust.

Otsustamisel, kas tegemist on riigiabiga, tuleb toetusmeedet hinnata viie kriteeriumi alusel:

- abi antakse riigi, linna või valla vahenditest;
- abi antakse ettevõtjale;
- abimeetmel on valikuline iseloom;
- abimeede annab abi saajale majandusliku eelise;
- abimeede moonutab või võib moonutada konkurentsi ja kahjustab kaubandust Euroopa Liidu riikide vahel.

Üksnes juhul, kui abi vastab kõigile kriteeriumidele, on tegemist riigiabiga.

Tegevuste elluvijaks on Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus Haridus- ja Noorteamet (edaspidi *Harno*). Harno põhimääruse järgseteks peamisteks tegevusvaldkondadeks on haridus- ja noortepoliitika rakendamine. Vaatamata sellele, et tegemist on valitsusasutusega, võib ka sellisel juhul pidada vastava isiku tegevust majandustegevuseks, kui tegevusi võib liidu õiguse mõttes kvalifitseerida majandustegevuseks. Majandustegevus on mis tahes tegevus, mis seisneb kaupade ja teenuste pakkumises turul. Antud juhul pakutakse kesksel täiendusõpet haridus- ja noortevaldkonna töötajatele ning viiakse läbi tegevusi, mis toetavad nende järelkasvu tagamist. Vastavalt komisjoni riigiabi mõiste teatise¹⁰ punktile 28 „Riikliku haridussüsteemi raames korraldatavat ja riigi järelevalve all olevat riiklikku haridusteenust võib lugeda mittemajanduslikuks tegevuseks.“ Antud tegevuse näol tegemist haridusteenusega, mis vastavalt eelnevale on mittemajanduslik tegevus. Seega tegemist ei ole majandustegevusega toetamisega ega anta toetust ettevõtjale, sest tegemist on valitsusasutusega, kes viib ellu riiklikku haridus- ja noortepoliitikat.

Partneriteks tegevuses 1 on Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool, mis on peamised õpetajakoolitust ja haridusjuhtimise alast haridust pakkuvad ülikoolid Eestis. Ülikoolide ülesandeks on pakkuda professionaalset arengut toetavaid tegevusi sihtrühmale ning panustada täiendusõppesüsteemi arendamisse, et see oleks teaduspõhine ja mõjus.

⁹ Riigiabi reguleerivad ELi õigusaktid on kättesaadavad
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html

¹⁰ [Komisjoni teatis](#) riigiabi mõiste kohta ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses (ELT C 262, 19.07.2016, lk 1-50)

Mõlemad ülikoolid on avalik-õiguslikud juriidilised isikud, kes tegutsevad kõrgharidusseaduse ja muude õigusaktide alusel. Tartu Ülikooli seaduse¹¹ järgi on ülikool universaalne integreeritud teadus-, arendus-, õppe- ja kultuuriasutus. Ülikooli eesmärk on edendada teadust ja kultuuri, pakkuda teaduse ja tehnoloogia arengule tuginevaid kõrghariduse omandamise võimalusi kõrgharidustaseme kolmel astmel humanitaar-, sotsiaal-, arsti- ning loodusteaduste alal ning osutada õppe-, teadus- ja muul loometegevusel põhinevaid avalikke teenuseid. Tallinna Ülikooli seaduse¹² kohaselt on ülikool uuenduslik ja terviklik teadus-, arendus-, loome-, õppe- ja kultuuriasutus, kus toimub õpe kõrgharidustaseme kõigil astmetel. Ülikooli eesmärk on toetada kõrgetasemelise, interdistsiplinaarse ja rahvusvahelise akadeemilise tegevusega Eesti kestlikku arengut. Vaatamata asjaolule, et tegemist on avalik-õiguslike juriidiliste isikutega, võib ka sellisel juhul pidada vastava isiku tegevust majandustegevuseks, kui tegevusi võib liidu õiguse mõttes kvalifitseerida majandustegevuseks.

Euroopa Komisjoni teatisele (2016/C 262/01) ei ole partneri ülesandeks olevate tegevuste korraldamisel tegemist majandustegevusega. Tegemist ei ole majandustegevusega toetamisega ega anta toetust ettevõtjale, tegevused ei ole valikulise iseloomuga. Abimeede ei anna saajale majanduslikku eelist, sest tegemist on ülikoolidega. Abimeede ei moonuta konkurentsi ega kahjusta kaubandust Euroopa Liidu riikide vahel.

Vastavalt ELi toimimise lepingu artikkel 107 lõikele 1 ei ole käesoleval juhul tegemist riigiabi andmisega.

Punktis 3 esitatakse kasutusel olevad mõisted

Mõistete lahti kirjutamisel on lähtutud õigusaktides kasutatud mõistete määratlusest, samuti haridus- ja teadusministri 21. novembri 2023. a käskkirjaga nr 321 kinnitatud Haridus- ja noortevaldkonna töötajate täiendusõppe kontseptsioonist, kus on toodud ka täiendusõppega seonduvate mõistete definitsioonid suuremas mahus kui tegevuste rakendamise tingimuste dokumendis.

Punktis 4 kirjeldatakse programmikomponendi tegevusi.

Tegevuste eesmärk on saavutada olukord, kus haridus- ja noortevaldkonna töötajad tunnevad end mitmekeelses ja -kultuurses keskkonnas õpetamisel kompetentsemalt ja kindlamalt. Lisaks tõstetakse lapsevanemate, sh muu kodukeelega lapsevanemate teadlikkust, kuidas nii teoreetiliselt kui praktiliselt oma lapsi paremini toetada.

Punkt 4.1. Haridussektori töötajate täiendusõpe

Haridussektori töötajatele pakutakse täiendusõppeprogramme, et nad omandaksid vajalikud oskused ja teadmised mitmekeelses ja -kultuurilises keskkonnas õpetamiseks ja töötamiseks. Tegevus hõlmab käesoleva programmi teemaga seotud olemasolevate õpetajakoolituse ja täiendusõppe õppekavade ajakohastamist ning uute teemakohaste õppekavade loomist ja nende alusel välja töötatud täienduskoolitus- ja arendusprogrammide läbiviimist. Selleks on partneritena kaasatud Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool. Lisaks seiratakse haridustöötajate omandatud praktikate kasutamist.

Tegevuse raames kaardistatakse ka tasemeõppe õppekavad, mis vajavad programmi fookust silmast pidades kaasajastamist. Seeläbi tagatakse kompetentside tõstmise jätkusuutlikkus.

¹¹ [Tartu Ülikooli seadus](#)

¹² [Tallinna Ülikooli seadus](#)

Täiendusõppe korraldamisel võetakse aluseks haridus- ja noortevaldkonna töötajate täiendusõppe kontseptsioon ning täiendusõppesse registreerimine toimub infosüsteemis Juhan.

Punkt 4.2. Lapsevanemate, sh eri kultuurilise ja keelelise taustaga vanemate teavitamine, konsulteerimine ja toetamine

Tõstetakse lapsevanemate teadlikkust mitmekeelse ja mitmekultuurilise õpikeskkonna võimalustest ja väljakutsetest, et nad suudaksid tõhusamalt toetada oma laste õppimist ja kohanemist ning toetada eesti keelest erineva emakeelega lapsevanemate lõimumist Eesti ühiskonda läbi laste haridustekonna teadlikuma suunamise.

Selleks, et sihipäraselt lastevanematele suunatud tegevusi planeerida, kaardistatakse Eestis varem erinevate osapoolte poolt ellu viidud tegevused ja uuringud. Seeläbi omandatakse ülevaade, kuidas tõhusalt aidata muukeelsetel vanematel mõista ja toetada oma laste hariduslikke vajadusi. Lisaks analüüsitaks, mis on suurimad lõimumise ja sotsiaalse kaasatuse takistused.

Üheks peamiseks mureks on keeleoskuslik lõhe – olukord, kus lapsed valdavad eesti keelt paremini kui nende vanemad. Eestikeelsele haridusele üleminek suurendab veelgi vajadust vanemate toetamiseks.

Konkreetsamad tegevused lepatakse kokku iga-aastases tegevuskavas.

Punktis 5 kirjeldatakse väljund- ja tulemusnäitajad.

Tegevuste elluviimist ja oodatavate tulemuste saavutamist mõõdetakse tulemus- ja väljundnäitajatega.

Haridussektori töötajate täiendusõppe peamise tegevusnäitaja saavutamist toetavad mitmed tegevused. Ootuste kaardistamine ja tagasiside korjamine aitavad kaasa, et uued teadmised ja oskused jõuavad praktikas sihtgruppideni. Lisaks haridustöötajate kompetentside tõstmisele on oluline tagada vastava õppe jätkusuutlikkus. See saavutatakse nii täiendus- kui tasemeõppe õppekavade uuendamisega ning vajadusel uute õppekavade loomisega. Lastevanematele suunatud tegevusel seiratakse ka vanemate hilisemat aktiivsust ühiskonnas, erilise fookusega lapse haridustee toetamisel.

Punktis 6 markeeritakse kulude abikõlblikkuse periood.

Punktis 7 tuuakse tegevuste eelarve.

Tegevuste kogueelarve on 6 422 103, millest 5 458 788 (kuni 85% kogumaksumusest) moodustab Šveitsi toetus ja 963 315 (vähemalt 15% kogumaksumusest) on riiklik kaasfinantseering. Tegevuse 1 koordinaatori kuludelt kaetakse palgakulu. Kaudne kulu arvestatakse Harno otsestest kuludest.

Eelarve jaotus täpsustatakse iga-aastaste tegevuskavadega, et tagada kooskõla muutuvate vajadustega. Tegevuskavad esitab elluvijana Harno ning kinnitab Haridus- ja Teadusministeerium.

Tegevuse 1 elluviimisel tekkivate partnerite kulude haldamise lihtsustamiseks kasutatakse ühikupõhist lähenemist, mille kohta on detailsem info leitav toetusmeetme dokumendist *Lisa 3. Ühikuhinnad*.

Punktis 8 käsitletakse kulude abikõlblikkust.

Kulude abikõlblikkuse periood on 01.06.2024–30.08.2028 (kaasa arvatud).

Abikõlblike kulude, sh abikõlbmatute kulude määratlemisel tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 01.08.2024. a määruse nr 49 „Aastatel 2022–2029 Šveitsi-Eesti koostööprogrammi toetuse kasutamise tingimused ja kord“ (edaspidi: *koostööprogrammi määrus*) §-st 8. Sätestatakse kulude abikõlblikkuse tingimused, samuti kirjeldatakse, mis kulud on abikõlblikud otsesed kulud ja mis tüüpi kulud kuuluvad kaudsete kulude alla.

Kaudsed kulud on abikõlblikud ühtse määra ulatuses ja moodustavad 7% elluvijja otsestest kuludest. Kaudseid kulusid hüvitatakse ainult elluvijjale.

Ühtse määra rakendamisel ei tule tõendada ega esitada riiklikule koordineerimisüksusele kaudsete kulude kuludokumente, kulude tasumist tõendavaid dokumente ega kulu aluseks olevaid arvestusmetoodikaid. Seetõttu ei kontrollita ka kaudsete kulude aluseks olevaid kulusid paikvaatluse ega projektiauditi käigus. Samuti ei tule osalise tööajaga administreeriva personali üle pidada arvestust ega raamatupidamisarvestuses eristada ühtse määra alusel hüvitatud kaudseid kulusid.

Partneri tehtud kulude abikõlblikkuse suhtes kehtivad samad reeglid nagu elluvijja tehtud kulude suhtes.

Punktis 9 kirjeldatakse rahastamise põhimõtteid.

Tegevuse 1 puhul hüvitatakse kulud partneritele ühikuhinna alusel vastavalt lisale 3 ning elluvijjale tegelike otseste kulude alusel. Tegevuse 2 puhul hüvitatakse kulud elluvijjale tegelike otseste kulude alusel. Kaudseid kulusid hüvitatakse elluvijjale lihtsustatud kuluna ühtse määra alusel, milleks on 7% elluvijja otsestest kuludest. Elluvijja kogub kokku nii enda kui partnerite tehtud konkreetse perioodi abikõlblikud kulud ning esitab kulude koondi toetuse väljamakseks e-toetuste keskkonnas vähemalt üks kord kvartalis, kuid kõige sagedamini üks kord kuus. Kui kalendrikuus makseid ei tehta, siis null-reaga maksetaotlust esitada ei tule.

Ühikupõhise lähenemise kohta on detailsem info leitav toetusmeetme dokumendist *Lisa 3*.

Ühikuhinnad.

Punktis 10 sõnastatakse elluvijja õigused ja kohustused.

Programmikomponendi elluvijjaks on Harno, mis on Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus. Harno põhimääruse järgseteks peamisteks tegevusvaldkondadeks on haridus- ja noortepoliitika rakendamine. Harno põhiülesanneteks on innovaatiliste lahenduste kasutuselevõtu toetamine, haridustehnoloogilise kompetentsi arendamine ja toetamine, õpetajate, tugispetsialistide, haridusasutuste juhtide, noortevaldkonna töötajate ja keskse koolitustegevuse korraldamine ning partneritele suunatud koostöövõimaluste ellu kutsumine ja toetamine. Harnol on eelnev kogemus ESF programmide elluviimisel ning vajalik haldussuutlikkus.

Punktis 11 sõnastatakse partneri õigused ja kohustused.

Peale koostööprogrammi määruse § 5 lõikes 4 nimetatud kohustuste täidab partner ka muid käskkirjas nimetatud kohustusi. Elluvijja sõlmib partneriga partnerluslepingu, kus sätestatakse elluvijja ja partneri õigused, kohustused ja vastutus, maksete tegemise kord, dokumentide esitamise ja säilitamise ning infovahetuse viis. See annab partnerile kindluse, et tema tehtud

kulud hüvitatakse, ning elluvijale kindluse, et partneri tehtavad kulud on abikõlblikud ja kõik kohustused täidetakse.

Punktis 12 kirjeldatakse tegevuste elluviimisega seotud aruandluse nõudeid.

Elluvija koostab iga-aastase tegevuskava koos eelarve prognoosiga tegevussuuna „Lapsevanemate, sh eri kultuurilise ja keelelise taustaga vanemate teavitamine, konsulteerimine ja toetamine“ puhul hiljemalt 15. novembriks.

Partner koostab iga-aastase tegevuskava, eelarve ja väljamaksete prognoosi ning esitab selle elluvija poolt antud tegevuskava, eelarve ja väljamaksete prognoosi vormil programmikomponendi „Haridussektori töötajate kompetentside tõstmine mitmekeelses ja mitmekultuurilises keskkonnas töötamiseks“ tegevussuuna „Haridussektori töötajate täiendusõpe“ elluviimiseks. Iga järgneva aasta tegevuskava, eelarve ja väljamaksete prognoos esitatakse elluvijale kooskõlastamiseks hiljemalt 31. oktoobriks, erandina tegevuse rakendamise tingimuste käivitamisel 20 päeva jooksul pärast käskkirja kinnitamist.

Esitatud tegevuskavad kinnitab Haridus-ja Teadusministeerium.

Nii elluvija kui partnerid arvestavad tegevuste tulemusi ning eesmärkide saavutamist järgmise aasta tegevuskava koostamisel ning lähtuvad seejuures toetusmeetme juhtkomisjoni ettepanekutest.

Partner esitab elluvijale seirearuande elluvija koostatud vormil järgmisteks tähtaegadeks:

- poolaasta aruanne perioodi 01.01.–30.06. kohta hiljemalt 10.07;
- aasta aruanne perioodi 01.01.–31.12. kohta hiljemalt 10.01.

Programmi tegevuste lõpparuanne esitatakse 5 tööpäeva jooksul pärast programmikomponendi tegevuste abikõlblikkuse perioodi lõppu.

Juhul, kui kuupäevad satuvad nädalavahetusele, esitab partner aruanded neile eelnenud viimasel tööpäeval. Seirearuandes antakse ülevaade eelkõige tegevuskava ja eelarve täitmise seisust.

Partner esitab elluvijale maksetaotluse hiljemalt iga kvartali 13. kuupäevaks või vastavalt elluvija nõudele viis tööpäeva enne elluvija maksetaotluse esitamise tähtaega Riigi Tugiteenuste Keskusele. Juhul, kui kuupäevad satuvad nädalavahetusele, esitab partner taotluse neile eelnenud viimasel tööpäeval.

Kulude hüvitamiseks ühikuhinna alusel esitatakse:

- **Koolituse kava**, mis sisaldab: koolituse nimetus; koolituse maht (EAP-d ja auditoorse töö maht akadeemilistes tundides); koolituse kood; koolituse teemad; koolituse toimumise aeg (mitmepäevase koolituse puhul tuleb märkida koolituse toimumise ajavahemik ja auditoorse töö maht akadeemilistes tundides päevade kaupa); koolituse toimumiskoht (täpne aadress ja asutuse nimi, kus koolitus toimub); ajakava koolitusteemade kaupa koos kellaaegadega; koolituse läbiviija(te) nimed.
- **Koolitusel osalejate allkirjalehed** iga koolituspäeva kohta, mis sisaldavad: osaleja nimi; osaleja organisatsioon; osaleja ametikoht; osaleja kontaktandmed (telefon ja/või e-post); osaleja allkiri.
- Koolitusel osalejate andmik või **tunnistuste registri väljavõte**, mis sisaldab: koolituse nimetus; koolituse maht (EAP-d ja auditoorse töö maht akadeemilistes tundides); koolituse toimumise aeg (mitmepäevase koolituse puhul tuleb märkida koolituse toimumise ajavahemik ja auditoorse töö maht akadeemilistes tundides päevade kaupa); koolituse kood; osaleja nimi; osaleja isikukood; märke koolituse

lõpetamise/mittetäitmise kohta; antud EAP-d (kui koolitusel neid saadakse);
tunnistuse/tõendi number ja väljastamise kuupäev.

Elluviija esitab nii enda kui partnerite makse aluseks olevad dokumendid e-toetuse keskkonnas vähemalt kord kvartalis, kuid mitte sagedamini kui üks kord kuus.

Elluviija ja partnerid koguvad ja eristavad tegevustes osalejate andmeid ning haldavad koolituste korraldamisega seotud protsessi täienduskoolituste infosüsteemis Juhan.

Elluviija ja partnerid koguvad aruannete esitamiseks vajalikku informatsiooni ja dokumente, süstematiseerivad ja säilitavad informatsiooni ja dokumentatsiooni nõuetekohaselt. Toetuse kasutamisega seotud dokumente tuleb säilitada kümme aastat toetusmeetme lõppemisest arvates, kuid mitte kauem kui 3. detsembrini 2039. a.

Riigi Tugiteenuste Keskus teeb Šveitsi-Eesti koostööprogrammi üle finantskontrolli, menetleb makse aluseks olevaid dokumente, maksab toetuse välja või jätab selle finantskorrektsiooni otsuse alusel välja maksmata.

Riigi Tugiteenuste Keskus kontrollib kulude abikõlblikkust ning toetuse kasutamisega seotud kohustuste täitmist 20 tööpäeva jooksul makse saamiseks vajalike dokumentide ja tõendite esitamisest arvates.

Riigi Tugiteenuste Keskus esitab hüvitistaotlused Šveitsi toetuste büroole.

Auditeeriva asutuse ülesandeid täidab Rahandusministeerium, kes:

- 1) koostab koostööprogrammi auditistrateegia;
- 2) viib läbi juhtimis- ja kontrollisüsteemi ning toetusmeetme auditeid.

Punktis 13 kirjeldatakse eelnõu muutmise korda.

Eelnõu muutmise algatamise õigus on programmikomponendi operaatoril, programmioperaatoril ja elluvijal. Eelnõu muudatused kehtestatakse haridus- ja teadusministri käskkirjaga. Lähtudes Šveitsi regulatsiooni artiklist 4.12, toetusmeetme lepingust ja toetusmeetme rakendamise lepingust, eeldavad mõned muudatused toetusmeetme juhtkomitee otsust või toetusmeetme lepingu muutmist.

Punktis 14 kirjeldatakse finantskorrektsiooni tegemise aluseid ja korda.

Partner on kohustatud tema tegevustest tulenevalt tehtud finantskorrektsiooni otsuses nimetatud tagasimaksmisele kuuluva toetuse tagastama elluvijale 60 kalendripäeva jooksul otsuse kehtima hakkamise päevast arvates.

Punktis 15 sätestatakse vaidluste lahendamise kord.

Šveitsi-Eesti koostööprogrammil puudub seadusega kehtestatud erikord vaidluste lahendamiseks. Seepärast saab programmi komponendi operaatori või riikliku koordineerimisüksuse otsust või toimingut vaidlustada seadustes reguleeritud üldkorras.

3. Tegevuste jõustumine

Tegevuste rakendamise tingimused rakenduvad tagasiulatuvalt alates 01.06.2024.

4. Eelnõu kooskõlastamine

Tegevuste rakendamise tingimuste eelnõu on kooskõlastatud Rahandusministeeriumi, Kultuuriministeeriumi (programmioperaator) ja Riigi Tugiteenuste Keskusega (riiklik

koordineerimisüksus). Eelnõu on saadetud arvamuse avaldamiseks Haridus- ja Noorteametile (elluviija), Tallinna Ülikoolile ja Tartu Ülikoolile. Haridus- ja Teadusministeerium on arvestanud esitatud märkuste ja ettepanekutega.

Ülle Matsin
üldhariduspoliitika osakonna juhataja